

منبر مکتوب با موضوع :

عظمت و ویژگی‌ها حضرت ام البنین (سلام الله علیها)

جناب ام البنین علیها السلام، مادر گرامی علمدار کربلا، حضرت قمر بنی هاشم علیه السلام است که پس از شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها، به همسری امام علی علیه السلام برگزیده شد.

نام ایشان، فاطمه مشهور به ام البنین دختر حزام بن خالد بن ربیع از قبیله بنی کلاب است. این قبیله از جمله قبایلی است که در دلاوری و شجاعت زبانزد خاص و عام بود. پدر ایشان، حزام مکنی به ابوالمجل، از چهره‌های شاخص و ممتاز و دلاور عرب و مادر ایشان، لیلا یا ثمامه دختر سهیل بن عامر بن مالک است که از خاندانی شجاع و از چهره‌های به نام عرب به شمار می‌آمد. (عمده الطالب، ج ۱، ص ۳۵۶؛ تاریخ طبری، ج ۴، ص ۱۱۸) بنابراین و به عبارت دیگر خاندان حضرت ام البنین علیها السلام چه از طرف پدری و چه از طرف مادری، در دوران قبل و بعد از اسلام جزء دلیران و شجاعان عرب محسوب می‌شدند. (باقر شریف القرشی، العباس بن علی علیهما السلام، ج ۱، ص ۳۴)

امام علی علیه السلام پس از شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها با توجه به اهداف بلندی که آثارش در واقعه کربلا ظاهر شد و با توجه به حکم قانون وراثت که سجایا و خصوصیات اخلاقی را از نسلی به نسل بعد منتقل می‌کند، با برادر خود عقیل که در نسب شناسی عرب شهره بود در باره انتخاب همسری که از خاندانی دلیر و جنگاور باشد، مشورت کرد که نتیجه این مشورت انتخاب جناب ام البنین به همسری حضرت علی علیه السلام در سال بیست و پنج هجری شد. (باقر شریف القرشی، العباس بن علی علیهما السلام، ج ۱، ص ۳۶)

حضرت ام البنین علیها السلام، بانویی گرامی و پرهیزکار، فاضل و دانشمند و عارف به مقام امیر المؤمنین علیه السلام و اهل بیت علیهم السلام بود که در مؤدت به ایشان مخلص و در یاریشان پابرجا و محکم بود (العباس المقرم ص ۱۳۵) که سند این وفاداری را می‌توان در واقعه کربلا با قربانی

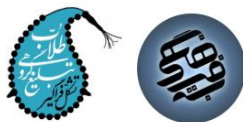
کردن هر چهار فرزندشان به نام های عباس بن علی، عبدالله بن علی، جعفر بن علی و عثمان بن علی در راه دفاع از ولی امرشان مشاهده کرد. (مقاتل الطالبین ص ۸۷)

امام علی علیه السلام پس از شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها با توجه به اهداف بلندی که آثارش در واقعه کربلا ظاهر شد و با توجه به حکم قانون وراثت که سجایا و خصوصیات اخلاقی را از نسلی به نسل بعد منتقل می کند، با برادر خود عقیل که در نسب شناسی عرب شهره بود در باره انتخاب همسری که از خاندانی دلیر و جنگاور باشد، مشورت کرد که نتیجه این مشورت انتخاب جناب ام البنین به همسری حضرت علی علیه السلام در سال بیست و پنج هجری شد ایشان در سراسر زندگی خود، فرزندان حضرت فاطمه زهرا علیها السلام را بر فرزندان خود مقدم می دانست و بر آنان بسیار محبت می کرد. وی این توجه و رجحان را نه تنها وظیفه ای عاطفی می دانست- که بر ذمه ی هر انسانی است که کودکان یتیم را مورد محبت خود قرار دهد- بلکه آن را فریضه ای دینی نیز به شمار می آورد چرا که خداوند سبحان اجر رسالت پیامبر خویش را محبت به خاندان او معرفی کرده است. (شوری ۴۲/آیه ۲۳)

این بانوی مکرمه با نظر به آیه * النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ * (احزاب ۳۳/آیه ۶) حفظ حقوق، منافع، حرمت و جان ولی امرش را بر حفظ حقوق، منافع، حرمت و جان خود و خانواده اش مقدم دانست و جانب آنان را بر جانب خود ترجیح داد. (ترجمه تفسیر المیزان ج ۱۶، ص ۴۱۳)

مادر گرامی حضرت ابو الفضل علیه السلام حدیث پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که را فرمود: "من كنت مولاه فهذا علي مولاه" شنید و در جهت پیروی از آن عزیزترین ثمرات زندگی اش را در راه دفاع از مولایش فدا کرد و مشمول دعای پیامبر گرامی اسلام که "اللهم وال من والاه و أعن من أعانه و نصر من نصره و أحب من أحبه" بود، قرار گرفت. (شواهد التنزیل لقواعد التفصیل، ج ۱، ص ۲۵۶)

جناب ام البنین علیها السلام معرفت و ادب خاصی نسبت به ساحت مقدس فرزندان حضرت زهرا سلام الله علیها داشت. روزی که ایشان با امام علی علیه السلام ازدواج کرد، هنگامی که به درب خانه حضرت رسید، به فرزندان حضرت علی علیه السلام عرض کرد: سادتی، انا هنا خادمه عندکم جئت لخدمتکم، فهل تقبلونی بهذا الشرط . و إلا فإنی راجعه إلی داری، ای آقایانم، من اینجا نزد شما خدمتکاری هستم که آمده ام تا خدمتگذاری کنم، پس آیا مرا به این شرط می پذیرید؟ که اگر نپذیرد

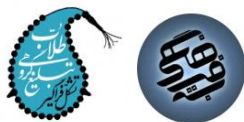

من به خانه خود بازمی‌گردم، پس حسنین علیهما السلام و حضرت زینب سلام الله علیها در مقابل این سخن فرمودند: شما عزیز و بزرگوار هستید و این خانه هم متعلق به شماست. (عبدالحمید مهاجر، العباس بن علی، ص ۹) پس از ازدواج با امیرالمؤمنین علیه السلام نیز، هنگامی که حضرت ایشان را با نام فاطمه صدا می‌زنند، این بانوی گرامی از امام علیه السلام درخواست کردند که او را اینگونه صدا نزنند، زیرا هنگامی که فرزندان حضرت زهرا سلام الله علیها نام فاطمه را می‌شنوند به یاد مادرشان می‌افتند و غمگین می‌شوند، لذا امیرالمؤمنین ایشان را به نام ام البنین - یعنی مادر فرزندان و پسران - نامیدند. (محمد تقی مدرسی، العباس بن علی، ص ۲۳)

ایشان در سراسر زندگی خود، فرزندان حضرت فاطمه زهرا علیها السلام را بر فرزندان خود مقدم می‌دانست و بر آنان بسیار محبت می‌کرد. وی این توجه و رجحان را نه تنها وظیفه ای عاطفی می‌دانست - که بر ذمه ی هر انسانی است که کودکان یتیم را مورد محبت خود قرار دهد - بلکه آن را فریضه ای دینی نیز به شمار می‌آورد چرا که خداوند سبحان اجر رسالت پیامبر خویش را محبت به خاندان او معرفی کرده است

لکن گفتنی است که این محبت و احترام تنها از طرف جناب ام البنین علیها السلام نبود و فرزندان حضرت فاطمه سلام الله علیها نیز برای این بانوی با فضیلت احترام خاصی قائل بودند و ایشان را همچون مادر دوست می‌داشتند. (العباس بن علی ج ۱ ص ۳۷) آورده اند که حضرت زینب سلام الله علیها پس از واقعه کربلا و پس از ورود به مدینه به دیدار این بانوی بزرگوار رفتند و شهادت فرزندان او را به وی تسلیت گفتند. (العباس المقرم ص ۱۳۵)

حضرت ام البنین علیه السلام علاقه و ارادت خاصی نسبت به امام حسین علیه السلام داشتند، پس از واقعه کربلا هنگامی که این بانوی گرامی با بشیر بن جذلم که خبر ورود کاروان اسرای کربلا را به مدینه اعلام می‌کرد، رو به رو شدند، نخستین سوالی که ایشان از وی پرسیدند در باره امام حسین علیه اسلام و سلامتی ایشان بود، بشیر به جهت اینکه به همسر علی علیه السلام صدمه ای وارد نشود، به صورت جداگانه شهادت فرزندان او را به وی تسلیت می‌گفت، اما ایشان در مقابل پاسخ او، تنها از امام حسین علیه السلام و سلامتی حضرت می‌پرسید، هنگامی که بشیر از شهادت امام حسین علیه السلام خبر داد، این بانوی گرامی در مقابل این خبر سنگین، در حالی که بر صورتش لطمه می‌زد، ناله ها سر داد که "واویلا، واحسیناه" (محمد تقی مدرسی، العباس بن علی، ص ۲۳)

آن حضرت، هنگامی که متوجه شد که هر چهار فرزندش همراه امام علیه السلام کشته شدند، فرمود:
ای کاش فرزندانم و تمامی آنچه در زمین است، فدای حسین می شد. (مع ركب الحسيني، ص ۴۰۹)
جناب ام البنین، با بزرگواری با کشته شدن فرزندانش برخورد کرد و به شهادت ایشان در کنار امام
خویش افتخار می کرد.

ایشان هر روز به قبرستان بقیع می رفت و در گوشه ای می نشست و در خصوص فرزندانش اشعاری
جانسوز می سرود. هنگامی که زنان مدینه با خطاب ام البنین وی را تسلیت می گفتند، در پاسخ آنان
می فرمود: دیگر مرا ام البنین نخوانید، دیگر مرا مادر شیران شرزه و شکاری ندانید. (مقاتل الطالبین،
ص ۹۰، ادب الطف، ج ۱، ص ۷۳ و اعیان الشیعه، ج ۴ ص ۱۳۰)

حضرت ام البنین پس از شهادت فرزندانش، گوشه عزلت گزید و سرانجام در سیزدهم جمادی الثانی
سال ۶۴ هجری یعنی سه سال پس از جریان جانسوز عاشورا رحلت فرمود. (ام البنین علیها السلام
نجم الساطع فی المدینه نبی الامین، ص ۲۰۱) اکنون گنبد و بارگاه این بانوی مکرمه به دست وهابیان
تخریب شده و فقط آثاری از قبر و سنگ قبر وی باقی مانده است.

